

Ks. Tadeusz Panuś
DIE RÜCKKEHR DER RELIGION
IN DIE POLNISCHE GESELLSCHAFT

POWRÓT RELIGII DO SPOŁECZEŃSTWA POLSKIEGO

Streszczenie

Sytuacja Kościoła w Polsce w latach 1945–1989 naznaczona była licznymi paradoksami. Oficjalnie Kościół nie istniał dla władz PRL-u, nie miał praw, a jednocześnie bardzo często służył jako pośrednik w wielu istotnych dla życia społecznego sprawach. Podejmując refleksję nad powrotem religii do społeczeństwa po roku 1989, trzeba zaznaczyć, że w polskiej rzeczywistości, mieliśmy do czynienia nie tyle z powrotem religii do społeczeństwa – albowiem religia i Kościół odgrywały w Polsce ważną rolę – ile raczej z przywracaniem ludziom wierzącym, a zwłaszcza Kościołowi katolickiemu, praw publicznych.

W powyższym artykule ukazane zostały główne płaszczyzny przywracania praw Kościołowi. Tło dla omówienia tych płaszczyzn, stanowi porównawcza charakterystyka religijności młodych ludzi z roku 1989 i 2004. Prowadzi ona do wniosku, że Polska barwno w czasach komunizmu, jak obecnie była i jest religijnym prymusem Europy, gdyż pomimo przemian nadal w Polsce są najwyższe wskaźniki religijności, a Kościół cieszy się największym zaufaniem, co potwierdzają badania Paula Zulehnera. Wspomnianych płaszczyzn jest sześć. Otwiera je powrót nauczania religii do szkoły, dzięki któremu Kościół katolicki oraz 16 innych Kościołów i związków religijnych mogą w szkole – tych, którzy tego chcą – wprowadzać w świat wartości nadprzyrodzonych. Drugą płaszczyzną odzyskiwania właściwego prawa był stosunek do wyborów. Wtedy to ludzie Kościoła uczyli się nowej roli w życiu publicznym, za zasadne uznając jedynie „mieszanie się do polityki” rozumianej jako działanie na rzecz dobra wspólnego, wtedy, gdy za działaniami politycznymi kryją się sprawy obyczajów i moralności. Trzecią płaszczyzną to poszukiwanie granic wpływu nauki Kościoła na stanowione prawo. Szczególnie było to widoczne przy okazji sporów o ustawę antyaborcyjną czy konstytucję. Wtedy to Kościół nauczył się, że funkcjonowanie w demokracji – powrót religii do społeczeństwa oznacza umiejętność zawierania kompromisów z tymi, którzy myślą inaczej. Czwartą płaszczyzną był dostęp Kościoła do mediów, co przed rokiem 1989 było praktycznie nie-możliwe. Powrót religii do społeczeństwa to także odzyskanie prawa do swobodnej działalności charytatywnej, przed rokiem 1989 było bardzo utrudnione. Szóstą płaszczyzną wydaje się prawo do opiniowania, recenzowania ważnych decyzji politycznych i gospodarczych. Takim wydarzeniem ostatnio była integracja Polski ze strukturami Unii Europejskiej, gdzie Kościół był uznanym partnerem dyskusji, recenzującym dotychczasowe dokonania Unii, zwracającym szczególnie uwagę na duchowy kształt integracji europejskiej.

Ukazane płaszczyzny powrotu Kościoła – do praw, jakimi cieszą się instytucje społeczne – prowadzi do wniosku, że ten powrót jest procesem, który nie dokonał się raz na zawsze, ale że on trwa i będzie trwał.